

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 20 listopada 2023 r.

ZP-KNPS.431.6.43.2023.KJ

Pani
Beata Wrzeńska
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Kamiennej Górze

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 18–20 września 2023 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285) zespół kontrolerów: Krzysztof Jakubowski – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Małgorzata Staszczak – inspektor wojewódzki, kontroler przeprowadził kontrolę kompleksową w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze, z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 18 września 2023 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 22 czerwca 2023 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na II półrocze 2023 r.

Jednostką kieruje Pani Beata Wrzeńska zatrudniona na stanowisku Dyrektora Ośrodka od dnia 1 sierpnia 2014 r. Pani Beata Wrzeńska ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany w dniu 9 listopada 2023 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 10, 11, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielenia schronienia, zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawiania pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- przyznawania pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

W okresie objętym kontrolą Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze, na podstawie Zarządzenia Burmistrza Miasta Kamienna Góra, wydawał

decyzje administracyjne w sprawach dotyczących potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej.

Gmina Miejska Kamienna Góra nie prowadzi i nie zapewnia miejsc w mieszkaniach chronionych (od 1.11.2023 r. mieszkaniach treningowych lub wspomaganych). Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy, m. in. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych.

Brak mieszkania treningowego lub wspomagane oznacza, iż ograniczone są możliwości udzielania pomocy zapewniającej osobom przygotowanie do prowadzenia samodzielnego życia w społeczeństwie lub/i mogącej zastąpić pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka „*Burmistrz Miasta Kamienna Góra Zarządzeniem nr 208/2023 w sprawie wydzielenia z mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kamienna Góra lokalu z przeznaczeniem na mieszkanie chronione z dnia 1 sierpnia 2023 r. wydzielił lokal nr 3 przy ul. Lubawskiej 24 w Kamiennej Górze z przeznaczeniem na mieszkanie chronione. Dysponentem lokalu prowadzącym i nadzorującym mieszkanie chronione ustanawia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze. Do dnia 31 sierpnia 2023 r. lokal nie został powierzony tutejszemu Ośrodkowi*”.

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 6, 7, 8 i 9 ustawy nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Dyrektor MOPS w Kamiennej Górze w okresie objętym kontrolą nie wpłynęły wnioski w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku, zdarzenia losowego (pkt 6),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9).

Ustalono, że Gmina Miejska Kamienna Góra realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 3, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych specjalnych (pkt 1),
- opracowywania i realizacji projektów socjalnych (pkt 3),
- realizacji programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Gmina Miejska Kamienna Góra nie realizuje zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy dotyczącego przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze, gdyż jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie wpłynęły wnioski w tym zakresie.

Gmina Miejska Kamienna Góra nie prowadzi domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia o zasięgu gminnym (zadanie z art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy). Dyrektor Ośrodka wyjaśnił, że osoby wymagające opieki w domach pomocy społecznej kierowane są decyzjami administracyjnymi do dps na terenie ościennych gmin (...).

Na terenie Gminy działa organizacja pozarządowa Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Kamiennej Górze z siedzibą przy ul. T. Kościuszki 4, 58-400 Kamienna Góra, którego celem jest poprawa warunków socjalno-bytowych emerytów i rencistów, organizowanie życia kulturalnego emerytów, rencistów i inwalidów, reprezentowanie ich interesów wobec organów władzy i administracji publicznej, samorządowej oraz popularyzowanie ich problemów wśród społeczeństwa.

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina Miejska Kamienna Góra wykonuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 i 9 ustawy, które dotyczą:

- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 7 i 8 ustawy dotyczące:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową i ekologiczną (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8),

nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka, w okresie objętym kontrolą nie wpłynęły wnioski w tym zakresie.

Gmina Miejska Kamienna Góra nie realizuje zadania wynikającego z art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy dotyczącego rozwijania infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka potrzeby mieszkańców Kamiennej Góry w tym zakresie zaspokaja Powiatowy Ośrodek Wsparcia – Środowiskowy Dom Samopomocy w Kamiennej Górze.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze koordynował realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

MOPS w Kamiennej Górze nie wytaczał powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy (art. 110 ust. 5 ustawy). Dyrektor Ośrodka wyjaśnił, że osobom zainteresowanym pracownicy socjalni udzielają informacji o sposobie wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne, a w uzasadnionych przypadkach pomagają w sporządzaniu pozwów.

W okresie objętym kontrolą MOPS w Kamiennej Górze nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami oraz do innych instytucji (art. 110 ust. 6 ustawy). Dyrektor Ośrodka wyjaśnił, że pracownicy socjalni udzielają w tym zakresie wszechstronnych informacji, jak też udostępniają odpowiednie druki, pomagają je wypełnić, udzielają pomocy w kompletowaniu dokumentów do ZUS i Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Dyrektor Ośrodka składał Radzie Miejskiej coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Dyrektor i Zastępca Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze spełniają odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art.

122 ust. 1 ustawy, tj. posiadają wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia 400 zł, wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni zatrudnieni w MOPS w pełnym wymiarze czasu pracy realizujący pracę socjalną lub przeprowadzający wywiady środowiskowe poza siedzibą jednostki. Ww. dodatek nie był wliczany do podstawy wynagrodzenia pracowników socjalnych.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje Gminę Miejską Kamienna Góra zamieszkałą przez 17 064 mieszkańców, w tym 68 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień 31.12.2022 r.) i 16 801 mieszkańców, w tym 75 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień 31.08.2023 r.). W MOPS w Kamiennej Górze na dzień kontroli zatrudnionych było 8 terenowych pracowników socjalnych (8 etatów).

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy ośrodek pomocy społecznej (...) powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

W przypadku MOPS w Kamiennej Górze powyższy wskaźnik jest spełniony w stosunku do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

W okresie objętym kontrolą Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze realizował zadania z pomocy społecznej wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 103 ze zm.).

W trakcie kontroli ustalono, że Ośrodek realizował:

- 1) jednorazowe świadczenie pieniężne,
- 2) pomoc doraźną w postaci posiłków dla dzieci i młodzieży,
- 3) pomoc w postaci posiłków dla dzieci i młodzieży na podstawie decyzji administracyjnych.

Ustalono, że Dyrektor, Zastępca Dyrektora, 3 starszych specjalistów pracy socjalnej i 5 pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze

zostało upoważnionych przez Burmistrza Miasta Kamienna Góra do prowadzenia postępowań w sprawach jednorazowego świadczenia pieniężnego dla obywateli Ukrainy, na podstawie art. 31 ust. 3 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

W sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków stałych stwierdzono nieprawidłowość:

1. W sprawie o nr 3 (Cz.K.) decyzją MOPS.DPS.4200.47.2018.IR z dnia 15.06.2023 r. zmieniono na wniosek Strony wysokość zasiłku stałego od dnia 1.06.2023 r. z kwoty 352,25 zł na kwotę 359,25 zł, pomimo zmiany dochodu o mniej niż 10% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej. Dochód Strony faktycznie zmniejszył się o 7,00 zł. Decyzją Nr MOPS.DPS.4200.33.2023.JS z dnia 5.09.2023 r. ustalono prawidłową wysokość zasiłku stałego.

Zgodnie z art. 106 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej zmiana dochodu osoby samotnie gospodarującej lub rodziny w okresie pobierania świadczenia pieniężnego nie wpływa na wysokość świadczenia pieniężnego, jeżeli kwota zmiany nie przekroczyła 10% odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

W sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania odpowiednio specjalnych zasiłków celowych oraz zasiłków stałych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawach o nr:

- 1 (S.W.) w wywiadzie środowiskowym znajdującym się przy decyzji Nr MOPS.DPS.4203.1.2022.BM z dnia 9.02.2022 r.,
- 2 (W.Ś.) w wywiadzie środowiskowym znajdującym się przy decyzji Nr MOPS.DPS.4203.3.2022.IR z dnia 24.11.2022 r.

oraz

- 3 (Cz.K.) w aktualizacji wywiadów środowiskowych z dnia: 5.01.2022 r. 12.05.2022r. i 31.08.2023 r.

w miejscu oświadczenia o zgodności z prawdą podanych informacji złożono podpis, ale nie wskazano daty.

Wywiad środowiskowy jest szczególnym środkiem dowodowym mającym zastosowanie w postępowaniu w sprawach z zakresu pomocy społecznej, przy pomocy, którego organ administracji (przez pracownika socjalnego) ustala faktyczną sytuację

socjalno-bytową osoby/rodziny ubiegającej się o pomoc. W związku z tym wywiady środowiskowe winny być sporządzane rzetelnie, tj. poszczególne części kwestionariusza wywiadu powinny być wypełnione i potwierdzone podpisem ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (§ 4 ust. 3).

Ponadto podczas postępowania kontrolnego stwierdzono, że od dnia 31.03.2023 r. do dnia kontroli w pouczeniach wszystkich skontrolowanych decyzji zamieszczano informację o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania do organu, który decyzję wydał oraz o skutkach zrzeczenia się odwołania. W związku z tym odstępuje się od wydania zalecenia pokontrolnego w tym zakresie.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak zapewnienia miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych.
2. Zmiana decyzji administracyjnej w zakresie wysokości zasiłku stałego, pomimo braku zmiany dochodu o więcej niż 10% kryterium dochodowego.
3. Nierzetelne sporządzanie wywiadów środowiskowych w sprawach dotyczących zasiłków stałych i zasiłków celowych specjalnych.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenie pokontrolne:

1. Kontynuować realizację zadania własnego gminy o charakterze obowiązkowym dotyczącego prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach treningowych lub mieszkaniach wspomaganych.

Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).

Termin realizacji: 31.06.2024 r.

2. Zmiany decyzji w zakresie wysokości zasiłku stałego dokonywać w przypadku zmiany dochodu strony (osoby samotnie gospodarującej) o kwotę większą niż 10% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej.

Podstawa prawna: art. 106 ust. 3a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

3. Wywiad środowiskowy jest szczególnym środkiem dowodowym mającym zastosowanie w postępowaniu w sprawach z zakresu pomocy społecznej, przy pomocy, którego organ administracji ustala faktyczną sytuację socjalno-bytową osoby/rodziny ubiegającej się o pomoc (...). W związku z tym wywiady środowiskowe sporządzać rzetelnie i starannie. Poszczególne części wywiadu winny być wypełnione i potwierdzone podpisem ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu. Przestrzegać zasady, aby osoba, z którą przeprowadzono wywiad wskazała datę w miejscu oświadczenia o zgodności z prawdą podanych informacji.

Podstawa prawna: art. 107 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.), § 4 ust 3 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r. poz. 893).

Termin realizacji: na bieżąco.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Iwona Drelichowska-Stopa
Dyrektor Wydziału
Zdrowia i Polityki Społecznej

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tutaj Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Otrzymują:

1. Burmistrz Miasta Kamienna Góra
2. a/a

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Kontroli i Nadzoru w Pomocy Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej
Ewelina Zygmunt

